

**UDSKRIFT
AF
SØ- & HANDELSRETTENS RETSBOG**

DOM

Afsagt den 28. april 2006 af Sø- og Handelsretten sammensat af retsformanden, vicepræsident Michael B. Elmer, og de sagkyndige medlemmer, direktør Søren Rathmann og direktør Willy Goldby.

H 74/03

Sagsøger A/S

(Advokat Niels Fisch-Thomsen)

mod

Citroën Danmark A/S

(Advokat Jan Thor Krøyer)

Sagsøger A/S (i det følgende: **S A/S**) havde fra 1979 forhandlingen af Citroën biler i Odense for Citroën Danmark A/S (i det følgende: Citroën). Forretningen havde i årene 1999-2001 en gennemsnitlig årlig omsætning på godt 60 mio. kr., hvoraf ca. 1,5 mio. kr. var garantireparationer betalt af Citroën.

Efter at Citroën havde konstateret, at **S A/S** havde gennemført garantireparationer uden at indkøbe reservedele hertil fra Citroën, blev der ad flere gange i løbet af vinteren 2001-2002 gennemført revision af garantiarbejder hos **S A/S**, som resulterede i en liste over sager, hvor **S A/S** efter Citroëns opfattelse uberettiget havde fået udbetalt i alt 75.000,87 kr. for garantireparationer (i det følgende: fejllisten).

Den 18. marts 2002 ophævede Citroën forhandlerkontrakten med øjeblikkelig virkning under henvisning til, at der ved revisionerne var konstateret uregelmæssigheder.

Påstande

Under anbringende af, at Citroën uberettiget har annulleret forhandlerkontrakten, har **S A/S** nedlagt påstand om, at Citroën skal betale 15 mio. kr. i erstatning, heraf for driftstab 9,7 mio. kr. og for tab af goodwill 5,3 mio. kr., subsidiært et mindre beløb efter rettens skøn, alt med tillæg af procesrente fra sagens anlæg.

Citroën har påstået frifindelse og har nedlagt endelig selvstændig påstand om, at **S A/S** skal

- anerkende, at 5.070.510 kr., som Citroën har deponeret, frigives til Citroën
- betale 17.407,90 kr. i rente af vognfakturaer
- betale 186.903,88 kr. med tillæg af rente 2,25 % pr. måned fra nogle datoer, som er anført i sagens bilag C. Beløbet fremkommer ved til et beløb på 100.044,41 kr., hvortil parterne er enige om at opføre saldoen på deres mellemregningskonto, at lægge beløbet 75.000,87 kr., svarende til værdien af fejlene ifølge fejllisten, og et beløb på 11.858,52 kr., som angives at være for meget udbetalt for spændebånd, clips mv., og som ikke er medtaget i sammentællingen i fejllisten.

Over for Citroëns selvstændige påstand har **S A/S** påstået frifindelse mod betaling af det rentebeløb på i alt 17.407,90 kr., som er omtalt i 2. led af Citroëns selvstændige påstand, og af det beløb på 100.044,41, hvortil parterne er enige om at opføre mellemregningskontoen, og som indgår i 3. led af Citroëns selvstændige påstand, i alt 117.452,31 kr., med sædvanlig procesrente fra den 28. august 2003, hvor Citroën rejste kravet i svarskriftet.

Forhandlerkontrakten

Den seneste forhandlerkontrakt var af 24. september 1996 og indeholdt bl.a. følgende bestemmelser:

"...

KONTRAKTENS GENSTANDE

Ved nærværende kontrakt giver Citroën forhandleren ret til at sælge nye biler af mærket Citroën til den endelige bruger, samt ret til at sælge de i Citroëns prislister opførte reservedele samt til at udøve den handelsvirksomhed, som knytter sig hertil, som aut. Citroën-forhandler, alt i overensstemmelse med de i denne kontrakt nærmere fastsatte regler.

§ 1: KONTRAKTENS BETINGELSER

...

4. Forhandleren kan sælge sin forretning, optage kompagnon og ændre firmaets juridiske status, såfremt og i det omfang Citroën skriftligt forud godkender en sådan disposition. Godkendelse vil ikke blive nægtet uden saglig grund.

...

8. Forhandleren forpligter sig til ikke at lade garantiarbejde udføre af værksteder ikke tilhørende Citroëns forhandlernet.

...

§ 2: KØBSBETINGELSER

...

2. Kontrakten giver forhandleren ret til at sælge Citroën-automobiler og reservedele til den endelige bruger og autoriserede Citroën-forhandlere, og giver endvidere forhandleren ret og pligt til etablering og drift af aut. Citroën-værksted

...

§ 3: SALGSBETINGELSER

1. Forhandleren forpligter sig til at respektere de af Citroën til enhver tid givne salgsbetingelser for salg til den endelige bruger, vejledende priser undtaget.

...

5. Forhandleren forpligter sig til, i overensstemmelse med de generelle salgsbetingelser og Citroëns anvisninger, at respektere garantibestemmelserne samt udføre service og arbejde i forbindelse med indkaldelsesaktioner på alle biler af mærket Citroën, solgt af ham selv eller en anden.

6. Forhandleren forpligter sig til ikke på nogen måde at ombygge eller ændre komponenter og/eller dele på biler, fremstillet af CITROËN, medmindre udtrykkelig skriftlig ordre herpå foreligger fra kunden. Ombygning/ændring er uden ansvar for CITROËN.

...

7. Forhandleren forpligter sig til at udføre eftersyn [og] garantiarbejder på alle Citroën-automobiler i henhold til de til enhver tid gældende bestemmelser herom ...

...

9. Salgsaktiviteter indebærer pligt til i videst muligt omfang at foretage

- salg af Citroën-automobiler
- salg af Citroën-reservedele og -tilbehør

...

§ 8: EFTERMARKED

...

2. Desuden forpligter forhandleren sig til;

- at følge Citroëns reparationsmetoder
- at respektere Citroëns faktureringstider
- at uddanne og informere sit personale om Citroën-automobiler og reservedele, herunder sikre sit personales kendskab til cirkulærer og informationer fra Citroën, såvel skriftlige som audiovisuelle.

3.a. Reservedelslagerets størrelse og sammensætning med hensyn til antal reservedele aftales med CITROËN.

...

5. Forhandleren forpligter sig til alene med de nedenfor anførte undtagelser at sælge reservedele tilbehør og udstyr, som er fabrikeret og/eller markedsføres af Citroën eller som er af samme tekniske standard.

Reservedele, tilbehør og udstyr antages for at være af samme kvalitet som reservedele, tilbehør og udstyr leveret af Citroën, når deres tekniske specifikationer, de anvendte materialer og den tekniske kontrol af dem er af samme standard og kvalitet som reservedele og udstyr leveret af Citroën.

Forhandleren er ansvarlig for alle følger af brug og/eller salg af reservedele, tilbehør og udstyr købt hos tredjemand, således at Citroën i så fald ikke på noget tidspunkt er berørt heraf eller ansvarlig herfor.

6. Det aftales udtrykkeligt, at forhandleren forpligter sig til

- ikke at bruge og/eller sælge reservedele, tilbehør og udstyr, der uberettiget markedsføres som originale Citroën-produkter.
- ikke at bruge og/eller sælge reservedele, tilbehør og udstyr, der er kopier med uspecificeret kvalitet af originale Citroën-produkter.
- ikke uden forudgående tilladelse fra Citroën, at anvende eller videresælge komponenter eller reservedele, leveret af Citroën, til andre formål end reparation eller vedligeholdelse af automobiler. Som følge heraf forpligter forhandleren sig til ligeledes til ikke at sælge disse komponenter og reservedele til mellemhandlere, der køber med henblik på videresalg.

Undtaget er salg til andre autoriserede forhandlere inden for EU.

- i forbindelse med arbejde, som betales helt eller delvist af Citroën (herunder bl.a. garanti-, indkaldelses- og servicearbejde), og som udføres på biler af mærket Citroën, udelukkende at anvende reservedele, tilbehør og udstyr leveret af Citroën.

...

7.a. Såfremt forhandleren anvender og/eller sælger reservedele, tilbehør og udstyr, som ikke markedsføres af Citroën, forpligter han sig til generelt til at informere kunderne herom ved – i de lokaler, hvor disse kommer – at opstille et letlæseligt skilt med følgende tekst: "RESERVEDELE: Vi reparerer principielt med originale Citroën reservedele, og hvis vi undtagelsesvis benytter dele af andre fabrikater, er de af samme kvalitet som originale Citroën reservedele".

b. Forhandleren forpligter sig til skriftligt at informere sine kunder hver gang, der er anvendt uoriginale reservedele til reparation og vedligeholdelse af Citroën-biler. Dette skal ske ved oplysning på de dokumenter, der udfærdiges i forbindelse med reparation og/eller vedligeholdelsesarbejder, f.eks. faktura eller lign. Det skal heraf fremgå, hvilke uoriginale dele, der er anvendt til reparationen eller vedligeholdelsesarbejdet.

Såfremt forhandleren anvender uoriginale reservedele, sker det på forhandlerens ansvar, og det skal på fakturaen angives, at den/de anvendte reservedel(e) er uoriginal(e), og at Citroën intet ansvar påtager sig for reservedelen(e).

8.

...

Det præciseres, at forsætlig fejlfakturering, overfakturering eller misbrug i forbindelse med garanti- og tilbagekaldelsesarbejder betragtes som en væsentlig misligholdelse af kontrakten, og Citroën forbeholder sig i sådanne tilfælde enhver ret til uden varsel at opsige kontrakten til øjeblikkeligt ophør.

...

§ 9: KONTRAKTENS VARIGHED

1. Med undtagelse af de i ... § 8, stk. 8, omhandlede tilfælde af opsigelse af nærværende kontrakt, kan begge parter på hvilket som helst tidspunkt, opsige kontrakten pr. anbefalet brev og med mindst 24 måneders varsel

...

a. Citroën har ret til at opsige kontrakten med 12 måneders varsel, såfremt det findes nødvendigt at reorganisere hele eller en væsentlig del af forhandlerorganisationen.

...

4. Begge parter har ret til at opsige kontrakten til ophør med øjeblikkelig virkning, såfremt den anden part væsentligt svigter sine væsentlige forpligtelser.

..."

Parterne indgik den 23. januar 2001 et kontrakttillæg for 2001 med bl.a. følgende bestemmelser:

"...

§ 22: RESERVEDELE

...

7. Det samlede salgsmål for reservedele udgør i år 2001: kr. 10.819.000

NB.: Dette salgsmål udtrykker forretningens samlede reservedelsaktivitet inklusive dæk, olie og eventuelle andre artikler som ikke er leveret af Citroën.

Købsmål for reservedele i år 2001 udgør: ... I alt 6.200.000.

§ 24: SERVICE

...

6. Betaling for reklamationsarbejde

Arbejdstid opgøres i henhold til Citroëns standardtider. Der afregnes til en ... af Citroën godkendt timepris. Reklamationspriser beregnes efter særskilt udsendte retningslinier, og reguleres to gange årligt den 1. januar og den 1. juli...

Reservedele afregnes til nettopris + 8,8 %.

...

Afregning af reklamationsarbejde sker ved indsendelse af kreditanmodning via SAGAI. Forhandleren forpligter sig til, at følge Citroëns retningslinier for reklamationsarbejde.

7. Reservedelsreklamation

På alle originale reservedele ydes 12 måneders reklamationsret. Delene afregnes til nettopris + 8,8 %. På reservedele, der er udskiftet på et autoriseret Citroën værksted, erstattes tillige arbejdstid i henhold til Citroëns standardtider.

...

9. Citroëns betaling af reklamationsarbejde

CITROËNs betaling af reklamationsarbejde sker en gang hver måned ved udstedelse af kreditnota.

...

10. Reklamationsrevision

Citroën kan når som helst, med 15 dages varsel, meddele forhandleren, at Citroën ønsker at foretage reklamationsrevision.

..."

Citroëns gennemfaktureringsaftale med V A/S 1

Citroën orienterede den 17. december 1998 sine forhandlere om, at der var indgået en gennemfaktureringsaftale med Virksomhed A/S 1 (i det følgende: V A/S 1). Aftalen indebar, at forhandlerne kunne bestille et bredt sortiment af værktøjs- og hjælpematerialer, herunder spændebånd, direkte hos V A/S 1 med en nærmere angiven rabat. Faktureringen for varer, som forhandlerne købte hos V A/S 1, skete månedlig fra Citroën på særskilt faktura, og indkøb hos V A/S 1 indgik i Citroëns bonusprogram for forhandlerne vedrørende køb af reservedele.

S A/S indkøb af reservedele

S A/S købte i 2001 reservedele hos Citroën for 6.457.495 kr. og således for et højere beløb end det købsmål på 6,2 mio. kr., som var angivet i kontraktstillægget for 2001.

Endvidere indkøbte S A/S i 2001 i et vist omfang reservedele hos andre leverandører, herunder ScanAuto i Randers, der bl.a. parallelimporterer Citroën-reservedele, og V A/S 1. Endvidere har S A/S i hastetilfælde anvendt reservedele indkøbt hos den lokale Peugeot-forhandler, idet såvel Peugeot som Citroën tilhører PSA-koncernen og i et vist omfang anvender identiske dele til deres biler.

Indberetning af garantireparationer

Forhandlerne kunne i almindelighed udføre garantireparationer til under et vist beløb (typisk 5.000 kr.) uden forhåndsgodkendelse fra Citroën, og de kunne efter nærmere retningslinjer også på kulancemæssig basis foretage visse reparationer uden udgift for kunden. Forhandlerne fik betaling for sådanne reparationer ved at få beløbet herfor krediteret på deres mellemregning med Citroën. Som grundlag herfor indberettede forhandlerne foretagne garantireparationer ved at indsende en såkaldt kreditanmodning til Citroën.

Indberetningen foregik på et elektronisk system, som hed SAGAI. Her skulle hvert enkelt garantiarbejde af forhandleren pr. diskette indberettes inden for visse frister ved på en særlig formular sammen med det pågældende chassisnummer at angive forskellige koder,

som fandtes i en brochure fra Citroën med betegnelsen "SAGAI à la carte". Således skulle der angives garantitype (f.eks. kode 0.0.0. Fabriksgaranti, kode X... Kontrolaktioner eller kode 8.0.0. Reservedelsgaranti på dele faktureret til kunden og monteret af et Citroën-værksted i en Citroën-bil), fejlkode (f.eks. kode 132 "Hul" ved acceleration, kode 222 Blokeret pumpe eller kode 556 Hysten), reference på årsagsdelen (udvalgt blandt udskiftede dele) og de 4 første karakterer i arbejdskoden, som havde mest direkte forbindelse til reklamationen, og som angav en standardiseret timebetaling herfor.

Der fandtes ikke arbejdskoder for alle reparationer. For garantireparationer, for hvilke der ikke fandtes nogen arbejdskode, fastsatte den nævnte brochure følgende:

"...
ARBEJDSKODER UDEN FOR STANDARDTIDSSYSTEM
Arbejder, der ikke kan kodes v.h.a. standardtidssystemet, kodes med 8 karakterer, hvoraf de 4 første svarer til den arbejdskode i standardtidskataloget, de har den mest direkte forbindelse til årsagsdelen efterfulgt af: 9999.

Tiden indtastes som forbrugt tid udtrykt i hundrededele timer.
..."

Forhandleren skulle opbevare reservedele, som var udskiftet i forbindelse med garantiarbejder, i en vis tid (løbende måned + 90 dage) og dokumentationsbilag i mindst 3 år.

Citroëns revision af S A/S' garantireparationer

Efter forudgående varsling den 7. december 2001 foretog Citroën den 21. december 2001 revision hos S A/S, bl.a. ved Citroëns regionschefer Vidne 1 og Vidne 2.

Efter at Citroën den 18. januar 2002 havde meddelt S A/S, at der ved revisionen var "afdækket alvorlige forhold i Deres forretnings håndtering af samarbejdet" med Citroën, meddelte Citroën den 23. januar 2002, at Citroën "på grund af de uregelmæssigheder [,] som blev fundet ved revisionen", så sig nødsaget til at foretage en yderligere revision, hvor Citroën ønskede adgang til "alle arbejdskort, kundefakturaer, fakturaer fra underleverandører, timesedler og reservedelsbilag for hele 2001". Denne revision fandt sted fra den 6.-8. februar 2002, denne gang tillige under medvirken af en revisor fra PriceWaterhouseCoopers.

Ved afslutningen af revisionen fik S A/S overrakt fejllisten og blev bedt om snarest at sende kommentarer til "ovenstående uregelmæssigheder" til Citroën.

Fejllisten

Fejllisten angiver 146 sager med fejl, der i listen er opgjort til et samlet beløb på 75.000,87 kr.

I 9 sager, alle angående reservedelsgaranti, angives: "Hverken den reklamerede eller monterede [del] købt hos [Citröen]", og i 2 sager, begge angående kulancereparation godkendt af Citroën, angives: "Den monterede del ikke købt hos [Citröen]". **S A/S** har under sagen erkendt, at det er en fejl, at disse i alt 11 sager til en samlet værdi af 12.094,39 kr., heraf reservedele ca. 6.600 kr., er indberettet som garantireparationer. Forklaringerne vil belyse baggrunden for fejlene.

I 86 sager til en samlet værdi af 32.744,32 kr. angives: "For meget reklameret tid", og i 3 sager (-226,86 kr.): "For lidt reklameret tid". De 86 sager angår tilfælde, hvor **S A/S** har indberettet kode 9999 og den af værkføreren opgjorte forbrugte tid, men hvor indberetning ifølge Citroën burde være sket med en arbejdskode.

I 23 sager til en samlet værdi af 17.987,83 kr. angives: "For mange dele reklameret". Alle sagerne angår tilfælde, hvor der i forbindelse med en garantireparation alene er anvendt en del af en isoleringsmåtte, men hvor der er krediteret **S A/S** et beløb svarende til en hel isoleringsmåtte. Forklaringerne belyser, om **S A/S** har krævet betaling for mere, end **S A/S** var berettiget til, eller om SAGAI-systemet har krediteret mere, end **S A/S** havde bedt om.

Den største enkeltgruppe blandt de resterende sager er 10 sager, hvor "Del mangler", hvilket henviser til, at man i forbindelse med revisionen ikke har kunnet finde den pågældende reservedel, som forhandleren skulle opbevare i løbende måned + 90 dage. I de øvrige sager er der i et vist omfang tale om, at **S A/S** værkfører har anlagt sin faglige vurdering af reparationen, og om den var dækket under garantien, og at Citroën ved revisionen har anlagt en anden faglig vurdering.

Det anføres afslutningsvis i listen, at der ved 50 % af stikprøvevis udtagne arbejdskort ikke var underskrift fra kunden, når der var brugt reservedele, og at der forekom smådele, som ikke var købt hos Citroën, herunder spændebånd, som var reklameret som originaldele og til originaldelens pris, selv om forhandlerens anskaffelsespris havde været meget lavere.

Citröens ophævelse af forhandlerkontrakten

I relation til de 86 sager med for meget reklameret tid erklærede **S A/S** sig i brev af 8. februar 2002 overrasket over ikke at måtte benytte arbejdstidskode 9999 og anførte, at det tit kan være vanskeligt at finde en fyldestgørende kode, og at det ville være ønskeligt med en opdatering af koderne. **S A/S** ville indføre en ny procedure for at sikre kundeunderskrift på arbejdskort i tilfælde med udskiftning af reservedele. De af Citroën omtalte smådele var købt hos **V A/S 1**, med hvem Citroën havde indgået gennemfaktureringsaftale. **S A/S** ville følge Citroëns retningslinjer og om nødvendigt ændre sine procedurer.

Ved brev af 15. februar 2002 bad Citroën i forlængelse heraf om oplysning om, hvor **S A/S** havde købt de monterede reservedele i de 9 sager, hvor hverken den reklamerede eller monterede reservedel var købt hos Citroën, idet Citroën understregede, at Citroën ville "sikre, at Citroëns høje kvalitetskrav og den optimale sikkerhed bliver udført for vore kunder", og at kunderne skulle indkaldes, hvis der var monteret "dele, som ikke lever op til Citroëns høje kvalitetskrav".

S A/S svarede den 25. februar 2002, at man i 7 af disse sager havde købt de pågældende Citroën-reservedele hos en importør i Randers, og at man i 2 af sagerne havde købt reservedelene hos den lokale Peugeot-forhandler, og at **S A/S** således i alle sagerne havde sikret sig, at reservedelene var af korrekt fabrikat og kvalitet.

Efter den 5. marts 2002 at have sendt et henholdende brev, skrev Citroën den 18. marts 2002 således til **S A/S**:

" ...

Jeg henviser til tidligere korrespondance vedr. mangler, konstateret ved garantirevision i december 2001 samt i forbindelse med den revision, der fandt sted i Deres forretning i februar 2002.

Jeg skal meddele Dem, at vi som følge heraf har besluttet at ophæve Deres forhandlerkontrakt med øjeblikkelig virkning i anledning af den grove misligholdelse og under henvisning til kontraktens § 9. Dette indebærer, at De pr. dags dato ikke længere er autoriseret Citroën-forhandler

Beslutningen begrundes fra vores side især med henvisning til kontraktens § 8, stk. 6, ifølge hvilken De er forpligtet til udelukkende at anvende reservedele, leveret af Citroën Danmark, i forbindelse med garantiarbejde og indkaldelsesaktioner.

Det har vist sig, at De til dette brug har anvendt reservedele, der ikke var leveret af os, hvilket De har indrømmet. Endvidere har De efterfølgende indsendt reklamationer på

disse dele til Citroën Danmark A/S, som om det drejede sig om dele, købt hos Citroën Danmark A/S.

Vi har ligeledes konstateret andre uregelmæssigheder, som De har måttet vedkende Dem, som for eksempel

- Anvendelse af koder for forbrugt tid i stedet for standardtidskoder, hvor det samtidig er afdækket at den anførte tid overstiger den faktisk forbrugte tid.
- Reklamationer af forhold til Citroën Danmark A/S, vedrørende eftermonterede komponenter, hvor fejllens udbedring kan relateres direkte til det arbejde, der har været forbundet med selve eftermonteringen.
- Generelt manglende efterlevelse af gældende procedurer for gennemførelse af reklamationsarbejde for Citroën Danmark A/S.

..."

S A/S advokat protesterede mod Citroëns ophævelse af forhandlerkontrakten og forbeholdt sig at kræve erstatning herfor.

Under et møde den 20. marts 2002 hos Citroëns advokat indvilligede Citroën i at udsætte ophævelsens virkning, indtil **S A/S** advokat havde haft mulighed for at undersøge sagen.

Den 9. april 2002 fastholdt **S A/S** advokat i forlængelse heraf sin protest mod ophævelsen, som han fandt uberettiget. Han fremhævede i den forbindelse, at de forhold, som var omtalt i fejllisten, såvel i antal som i værdi var af beskeden størrelse i forhold til reklamationsomsætningen, som i den pågældende 14 måneders periode havde været på 1,7 mio. kr., og at der var tale om forhold, som var undskyldelige og uagtsomme for underordnet personale eller mellemledere, som ikke var sket efter instruks fra selskabets ledelse.

Citroën fastholdt ophævelsen og gav den 19. april 2002 meddelelse til samtlige **S A/S** kunder herom.

Det økonomiske opgør ved ophævelsen

Efter ophævelsen tilbageleverede **S A/S** efter forhandling 48 fabriksnye biler til Citroën mod, at Citroën stillede en bankgaranti på 5.070.510 kr., der efter sit indhold skal frigives til **S A/S**,

for så vidt det ved endelig dom eller ved forlig måtte blive fastslået, at **S A/S** har et krav over for Citroen i anledning af ophævelsen af forhandlerkontrakten.

S A/S erkender at skulle betale 17.407,90 kr. i rente på vognfakturaer, jf. 2. led af Citroëns selvstændige påstand.

Parterne er under sagen enige om at opgøre saldoen på deres mellemregningskonto til 100.044,41 kr., idet der fra mellemregningskontoens 308.614,02 kr. er trukket klargøringsomkostninger 220.664 kr., som **S A/S** havde afholdt på de tilbageleverede biler, og 12.094,39 kr. som **S A/S** erkender uberettiget at have fået krediteret i de 11 reklamationssager, hvor der ved reparationen var monteret en reservedel, som ikke var købt hos Citroën.

S A/S omsætning

I 1999-2001 havde **S A/S** en årlig omsætning på 60.541.000 kr., 56.705.000 kr. og 63.731.000 kr. eller i gennemsnit godt 60 mio. kr. årligt. I de samme år var resultatet før skat 941.000 kr., 813.000 kr. og 1.420.000 kr. eller i gennemsnit 1.058.000 kr.

Ophævelsen, som fik virkning fra den 10. april 2002, indebar, at **S A/S** ikke længere var autoriseret Citroën forhandler og værksted, og virksomheden blev derfor fortsat alene med salg og reparation af brugte biler.

Omsætningen faldt i 2002-2003 til 48.625.000 kr. og 23.124.124 kr. med et resultat før skat på - 2.922.000 kr. og - 2.822.000 kr.

Forklaringer

Vidne 3 har forklaret, at han er indehaver af **S A/S** og har været autoforhandler i 42 år, heraf de 23 som autoriseret Citroën-forhandler.

S A/S måtte efter forhandlerkontrakten gerne anvende parallelimporterede eller uoriginale reservedele i forbindelse med almindelige reparationer, forudsat at kunden blev gjort opmærksom herpå som foreskrevet i forhandlerkontrakten. Det var i et vist omfang også nødvendigt at indkøbe reservedele andre steder, idet Citroën ikke altid havde dele på lager, som værkstedet skulle bruge. De dele, som ScanAuto i Randers leverer, er originale Citroën dele, som er emballeret i original Citroën emballage. I hastetilfælde kunne man undertiden

kun få den nødvendige reservedel hos Peugeot i Odense, men der var altid tale om dele, som var identiske med og af fuldt samme kvalitet som Citroëns egne.

Ved garantireparationer og andre reparationer, som Citroën skulle betale, skulle delene dog efter kontrakten være leveret af Citroën.

De havde mange reparationer og også mange garantireparationer. Der vil altid ske fejl i forbindelse med så mange reparationer. De fejl, Citroën fandt ved sine revisioner, var efter hans opfattelse i småtingsafdelingen.

Han havde ikke selv indseende i den daglige administration heraf, idet han hovedsagelig tog sig af salg. Han har således ikke i detaljer kontrolleret fakturaerne, blot interesseret sig for slutresultatet, nemlig om **S A/S** selv skulle bære noget tab. Forholdet til Citroën var gnidningsløst og perfekt.

S A/S havde ingen mulighed for at styre antallet af garantireparationer. **S A/S** havde også mange garantireparationer for kunder fra andre dele af landet, som Citroën havde sendt ud til dem.

De tilfælde, hvor der er blevet indberettet garantireparationer via SAGAI-systemet, og hvor der er anvendt reservedele fra Peugeot eller ScanAuto, skyldes formentlig, at kunden har indleveret sin bil til reparation og først efterfølgende har gjort gældende, at reparationen var omfattet af garantien. Der er imidlertid anvendt originale Citroën-reservedele, hvilket må være det vigtigste for Citroën, dels fordi Citroën så et eller andet sted har tjent på reservedelen, dels fordi reservedelen så må leve op til Citroëns krav.

Han var ikke bekendt med værkstedets håndtering af reparationer og praksis omkring anvendelsen af kode 9999.

Han har heller ikke hørt om problemet med isoleringsmåtterne før under sagen. **Vidne 4** har senere oplyst over for ham, at han har prøvet at indberette delene af isoleringsmåtter på forskellig måde for at få det korrekte beløb, men at SAGAI-systemet selv har rettet indtastningen, således at det er SAGAI-systemet, der har krediteret mere, end værkstedet har indberettet.

At værkstedet i mange tilfælde ikke var i besiddelse af kundens kvittering for udskiftning af reservedele, skyldes formentlig, at det i vore dage er ganske almindeligt, at kunderne henter deres biler uden for normal åbningsstid, således at det ikke er praktisk muligt at få kundernes underskrift herpå.

Revisionerne og de fejl, der i den forbindelse blev fundet, førte ikke til, at Citroën gav ham nogen form for advarsel.

Ophævelsen kom efter, at der var tiltrådt en ny salgsdirektør hos Citroën, som i øvrigt aldrig besøgte eller talte med ham. Der var en "luret" stemning, og S A/S kunne ikke finde ud af, hvad Citroën pønsede på. Han havde en klar fornemmelse af, at den nye salgsdirektør gerne ville have sin gamle skolekammerat fra By 1 som forhandler i Odense i stedet for S A/S, og det var også sådan det gik, efter at Citroën havde ophævet forhandlerkontrakten med ham.

Efter Citroëns ophævelse af forhandleraftalen forsøgte han uden held at blive autoriseret forhandler af et andet bilmærke. Han måtte sælge forretningen i 2005 for at beholde skindet på næsen, og Citroëns ophævelse har medført, at han har måttet opgive det generationsskifte vedrørende forretningen, som han ellers havde planlagt.

Vidne 5 har forklaret, at han som økonomidirektør hos Citroën i 2001 havde ansvaret for økonomi, personale og sager af juridisk karakter. Ophævelsen af forhandlerkontrakten blev besluttet i samråd med Citroën i Frankrig på baggrund af de to revisioner. S A/S lå øverst i statistikken over forbrug af reservedele og garantitimer, og der var et væsentligt overforbrug af garantireparationer i forhold til andre og større forhandlere. Det var efter forhandlerkontakten væsentligt, at monterede dele var indkøbt hos Citroën, således at Citroën kunne stå inde for dem. S A/S anvendte kode 9999 i meget videre omfang end andre forhandlere, ligesom der også blev reklameret smådele fra andre leverandører. "Det var som hvis en medarbejder havde stjålet af kassen", og det var baggrunden for ophævelsen. Vidnet bekendt var der ikke andre motiver til ophævelsen.

Vidne 6 har forklaret, at han var salgsdirektør hos Citroën indtil 1999 med ansvar for Citroëns forhandlernet. Han konciperede S A/S forhandlerkontrakt ud fra et fransk standardkoncept, som blev tilpasset danske forhold.

Man indsatte reglen om forsætlig fejlfakturering i kontraktens § 8, stk. 8, idet forhandlere uundgåeligt ville begå fejl, når de indberettede via SAGAI, og idet dette ikke skulle kunne medføre ophævelse af kontrakten. Derfor valgte Citroën at skærpe ophævelsesadgangen, så kun forhandlerens forsætlige og bedrageriske fejlindberetninger kunne føre til

ophævelse. Ordet forsætlig indsatte han for at understrege, at forhandleren aktivt skulle have deltaget i en beslutning om at bedrage Citroën. En ordre til en ansat fra forhandlerens side kunne være omfattet, hvorimod en ansats snyd uden forhandlerens viden ikke var omfattet.

Det er mange penge, der løber igennem systemet, og det kan ikke undgås, at der opstår fejl. Citroën foretog stikprøver og gangede den procentvise andel af fejl fundet herved med reklamationsmassen og pålagde i givet fald tilbagebetaling af en forholdsmæssig andel af det hele. Ved administrationen af ordningen har man også set på, om en kreditering er kommet kunden eller forhandleren til gode.

Han kendte SAGAI-systemet på et overordnet plan, men havde intet med administrationen at gøre. Han kendte 9999-koden. Der var indlagt forskellige spærringer i systemet, f.eks. hvis en reparation havde været foretaget tidligere, eller hvis der blev brugt dele, der ikke passede til systemet. 9999-koden var beregnet på tilfælde, hvor forhandleren ikke kunne finde en arbejdskode i manualen. Forventningen var, at Citroëns kontorphonale skulle gennemgå sådanne indberetninger, men han ved ikke, i hvilket omfang det er sket. Enhver unormal indberetning skulle diskuteres med forhandleren.

Han er ikke bekendt med tilfælde, hvor der er pålagt andre sanktioner over for forhandlere end tilbagebetaling. Der har i hans tid i Citroën aldrig været ophævet forhandlerkontrakter på grund af fejlindberetninger. Derimod har han været ude for at måtte bede en forhandler om at afskedige en værkfører, ligesom han har givet besked om at sende ansatte på kurser i systemet. Der findes eksempler på forhandlere, som er blevet bedt om at efterbetale 125.000 kr., efter at man havde ganget fejlprocenter op fra en stikprøve, som viste fejl for 60.000 kr.

Vidne 4 har forklaret, at han som eftermarkedsdirektør hos **S A/S** havde det overordnede ansvar for værkstedet, garantisagerne og reservedele, men ikke deltog i den daglige håndtering af kunderne eller garantisagerne.

Når de modtog en bil, vurderede driftslederen eller værkføreren, om reparationen var omfattet af garantien. Det var også dem, der foretog indberetningen i SAGAI. Han så ikke dagens garantireparationer igennem og tjekkede heller ikke, om der var overensstemmelse mellem arbejdskort og indberetning til SAGAI.

Det var værkførerene, der havde debatten med Citroën, og som satte koderne på indberetningerne. Han har flere gange fået at vide, at der var godt styr på tingene.

Det kom helt bag på ham, at Citroën efter den første revision benyttede ordet uregelmæssigheder, idet Citroëns repræsentant havde talt om, at det var ren rutine. Han deltog i revisionen den 21. december 2001 og erindrer ikke nogen alvorlige forhold. Der vil altid være nogle tvivlsspørgsmål, når det drejer sig om, hvorvidt en reparation er dækket af garantien eller ej. Han deltog ligeledes i revisionen i februar, som var et helt atypisk set up – her var der virkelig kørt noget i stilling.

Man vidste godt, at der kun må bruges originale reservedele ved garantireparationer, men det var ikke altid, at man vidste, at der var tale om en garantireparation, førend reparationen var foretaget, og før der havde været en vis diskussion med Citroën. De dele, som de anvendte, var i øvrigt originale Citroën reservedele, blot i de 11 tilfælde, som sagen bl.a. drejer sig om, ikke leveret af Citroën, men af en parallelimportør eller af Peugeot i Odense. I dagligdagen på et værksted drejer det sig jo om at få kunderne ud at køre, så det nytter ikke, at man skal vente på at få de nødvendige stumper fra København eller Frankrig. Ofte er Peugeots komponenter fuldstændig identiske med Citroëns, og så er det i alles interesse, især kundens, at reparationen gennemføres hurtigst muligt, så kundens Citroën kan komme ud at køre igen.

Han fik udarbejdet en liste med kommentarer til fejllisten, men den var Citroën slet ikke interesseret i at diskutere.

SAGAI kunne ikke håndtere decimaler. Derfor lavede værkstedet ved indberetning af reparationer, hvor der alene var anvendt dele af isoleringsmåtter, en reduktion af reservedelsprisen med henblik på at sikre, at det var det korrekte beløb, der blev refunderet. Han ved ikke, hvordan det kan gå til, at der er krediteret beløb for hele måtter, og kan ikke sige, om SAGAI-systemet selv har rettet det indtastede, således at der blev refunderet mere, end man havde bedt om.

Når man har indberettet smådele under anvendelse af Citroëns reservedelsnummer, er det, fordi dette er den eneste måde, hvorpå man i SAGAI-systemet kan få refunderet delen. Den pris, man har fået refunderet, er den pris, som Citroën selv tager for nøjagtig samme del, og SAGAI-systemet havde ikke særlige koder til indberetning af smådele, som var købt hos **V A/S 1** i henhold til Citroëns gennemfaktureringsaftale med dette firma. Man brugte samme

Citroën-nummer på en reservedel, uanset om den var købt hos Citroën selv eller hos en anden leverandør.

Kode 9999 skulle anvendes, når SAGAI-systemet ikke indeholdt nogen arbejdskode for det konkrete arbejde, og han modtog som eftermarkedsdirektør ingen klager fra Citroën over, at denne kode var anvendt. Arbejdskoderne passede langt fra altid. I en konkret sag, hvor kunden skulle have malet 4 døre på en 5-dørs Xsara 2,0, anvendte man således kode 6307 9999, men måtte tilføje kode 0000 9910 for yderligere malerarbejde, da SAGAI-manualens kode var beregnet på en 3-dørs Xsara 2,0 med en arbejdskode på 1,2 timer.

Hvis værkstedet har indberettet uoriginale eller parallelimporterede reservedele, skyldes det formentlig, at værkstedet har udført en reparation, som først efterfølgende er blevet anerkendt som en garantireparation.

Driftsleder hos **S A/S** **Vidne 7** har forklaret, at han eller værkføreren tog imod bilerne, når kunden afleverede dem til værkstedet. Reparationen udførtes af en mekaniker, som fik reservedelene udleveret på reservedelslageret. Han selv eller værkføreren tog stilling til, om reparation var garanti eller kulance, og hvordan det nærmere skulle gøres. Hvis reparationen var garanti eller kulance, skulle mekanikeren huske at gøre opmærksom på det over for reservedelslageret, der skulle skrive det på reservedelsfakturaen. Mekanikeren skrev arbejdskoden. Han og værkføreren gennemså tilsammen alle indskrivningskort og instruksen herpå til den bogholder, som foretog indtastningen til SAGAI-systemet.

Hvor garantireparationer krævede forhåndsgodkendelse fra Citroën, f.eks. malerarbejde, angav Citroën i databasen sin godkendelse. I andre tilfælde kunne der efter indberetningen til SAGAI ske rettelser fra Citroëns side. Disse rettelser kunne man se ved opslag i databasen, og **S A/S** kunne så få en dialog herom med Citroën.

Han deltog i revisionen i december 2001, som varede en dag. Det var småting, som de drøftede ved denne revision, herunder et udskiftet batteri, som man ikke kunne finde i det dertil indrettede bur, og en liste på en bagklap på en Xantia. Det var slet ikke noget alvorligt.

Revisionen i februar 2002 varede 3 dage, og Citroëns folk stod på hovedet i de arbejdskort, de havde plukket, og skrev ned, når noget ikke stemte. Hele kontoret var fyldt med arbejdskort, så det kan godt passe, at der var ca. 1.200 sager, Citroën gik igennem.

Det var nyt for ham, at man havde brugt parallelimporterede reservedele med den frekvens, som Citroëns undersøgelser viste, men det forekom, at man måtte købe Peugeot-dele, fordi det ikke var muligt tilstrækkeligt hurtigt at få den samme del hos Citroën. Det er mekanikeren, der "køber" delene på reservedelslageret, og véd mekanikeren ikke, at reparationen er en garantisag, vil han kunne "købe" reservedele, der ikke er købt hos Citroën, men hos en parallelimportør.

Det har altid været kutyme at anvende kode 9999, når man reparerer eller rensner en del i stedet for at isætte en ny.

SAGAI-systemet kunne ikke arbejde med decimaler, så man kunne ikke indtaste en del af en reservedel. Derfor fulgte man med hensyn til stykker af isoleringsmåtter den praksis at skrive 1 isoleringsmåtte og angive prisen til 75 kr., svarende til prisen for den forbrugte del af en måtte. Citroën har på intet tidspunkt instrueret S A/S om at bruge en anden fremgangsmåde. Han var ikke bekendt med, at SAGAI-systemet rettede indtastningen af beløbet og i stedet refunderede S A/S 800 kr. for en hel isoleringsmåtte. Han hørte første gang om dette problem i forbindelse med revisionerne.

Han ved ikke, hvordan reservedelslageret har gjort med spændebånd. Der blev blot skrevet reservedelsnummer på.

S A/S revisor, Statsautoriseret revisor Vidne 8, har forklaret, at S A/S ved ophævelsen efter hans opfattelse har tabt goodwill for 8,63 mio. kr., svarende til gennemsnittet af S A/S resultat for 2001 på 1,42 mio. kr. og det budgetterede resultat for 2002 på 2,032 mio. kr., ganget med 5, svarende til det forventede gennemsnitlige resultat over en 5-årig periode.

Efter ophævelsen forsøgte S A/S at begrænse sit tab og reducerede reservedelslageret fra 14 mio. kr. til 3 mio. kr. for at skaffe likviditet. Der fratrådte 11 medarbejdere i 2002 og yderligere 6 i 2003.

Vidne 1 har forklaret, at han som regionschef hos Citroën skulle påse, at forhandlerne overholdt forhandlerkontrakterne.

Citroën har årligt mellem 60.000 og 75.000 reklamationssager, og de er 2 mand ansat til at behandle disse sager. Citroën i Frankrig har udarbejdet arbejdskoder med standardtider

for ca. 98 % af reparationerne. Ved reklamlationsarbejder er den reservedelspris, som afregnes, forhandlerens nettoindkøbspris med tillæg af 8,8 %.

Indberetninger med kode 9999 suser i almindelighed gennem systemet, uden at nogen kigger på dem. De popper kun op, hvis man overskrider timerne. SAGAI-systemet blev indført af ressourcemæssige årsager og er et tag-selv-bord. Der var højst revision hvert 3. eller 5. år hos forhandlerne. Man ser dog også på statistikker, og **S A/S** havde flest indberetninger med kode 9999.

Han påtalte allerede i 1997 over for **S A/S**, at værkstedet havde anvendt kode 9999 i tilfælde, hvor der fandtes en arbejdskode. Dette medførte, at **S A/S** for en tid ophørte med at bruge denne kode, men efterfølgende steg problemet igen.

Når forhandlerne anvendte dele af isoleringsmåtter i forbindelse med reklamlationsarbejder, skulle indberetning ske under "øvrige udgifter", så fik forhandlerne refunderet prisen for den anvendte del af isoleringsmåtten. Han er ikke bekendt med cirkulærer herom fra Citroën, men det er beskrevet på kurser og møder med forhandlere.

Når der reklameres over en reservedel, skal kunden forevise en faktura for købet heraf, og hidrører den pågældende reservedel ikke fra Citroën, må der reklameres over reservedelen til den pågældende leverandør, men derimod ikke til Citroën.

Vidne 2 har forklaret, at han var regionschef for reservedele hos Citroën i 2001. Nogle af Citroëns reservedele kunne forhandlerne vælge at købe billigere hos alternative leverandører, f.eks. pollenfiltre, ABS-følere, tændspoler mv., og sådanne dele solgte de kun i begrænset omfang til **S A/S**. Han foretog på et tidspunkt et tjek af en reklamation på en reservedel, hvor det viste sig, at **S A/S** slet ikke havde købt reservedele af den pågældende art hos Citroën, men alligevel havde reklameret den til Citroën, da den var gået i stykker. Han iværksatte derfor en revision for at se, om dette var kutyme hos **S A/S**, og han deltog selv i revisionerne.

S A/S havde 3 gange så mange dårlige reservedele som forhandlerne i resten af landet.

Der manglede kundeunderskrift på udskiftning af reservedele på mange arbejdskort. Det kan smutte, men her var det i et omfang, som var udtryk for sjudsk og ligeegyldighed. Der var også for mange dele, som manglede i de bure, hvor udskiftede reservedele skulle opbevares. Endvidere var der reklameret arbejder, som ikke burde have været udført, fordi man

ikke havde udført en tidligere reparation korrekt, f.eks. glemte at skifte kalibre sammen med skiver. Der var dele, som aldrig havde været monteret, som var smidt i garantiburene. Der var rettet i arbejdstider på arbejdskortene. En hydraulikslange var gået i stykker på grund af fejlmontering, men den alligevel var reklameret som fejlbehæftet, endog selv om den ikke var leveret af Citroën.

Det var groft og ikke blot almindeligt sløseri. Forhandleren havde virkelig misbrugt tilliden, og man kunne ikke fortsætte samarbejdet med forhandleren efter dette.

Regionschef hos Citroën **Vidne 9** har forklaret, at han deltog i revisionen en dag, hvor **Vidne 1** var forhindret. Han diskuterede højtlydt brugen af kode 9999 med **Vidne 7**, der erkendte, at han "overrølede" mekanikers notering af en arbejdskode og selv satte kode 9999 på, idet værkstedet ellers satte for megen tid til på garantireklamationerne.

Værkfører hos Citroën-forhandleren i **By 2**, **Vidne 10**, har bl.a. forklaret, at uoriginale dele som f.eks. spændbånd, clips og lignende indkøbt igennem **V A/S 1**, skal indberettes med kostprisen under "øvrige udgifter", samtidig med at fakturaen herfor sendes til Citroën. Også brug af dele af isolationsmætter skal indberettes under "øvrige udgifter".

Værkstedschef hos Citroën-forhandleren i Slagelse, **Vidne 11**, har forklaret, at der ved udskiftning af en reservedel som regel findes en arbejdskode i SAGAI-systemet, men ved reparation af reservedelen skal kode 9999 anvendes og forhåndsgodkendes af Citroën. Reservedele som spændbånd og clips, som indkøbes hos **V A/S 1**, skal efter hans opfattelse ikke indberettes, men dækkes af avancen på 8,8 % på de originale Citroën-reservedele. Brug af dele af isolationsmætter indberettes under "øvrige udgifter".

Parternes synspunkter

S A/S advokat har gjort gældende, at ophævelsen af **S A/S** forhandlerkontrakt var en omgåelse af forhandlerkontraktens almindelige 2 årige opsigelsesadgang og må antages at være sket ud fra kommercielle overvejelser, fordi man ønskede, at Citroëns nye salgsskole-

kammerat skulle være Citroën-forhandler i Odense. Citroën antog da også allerede 12 dage efter ophævelsen den pågældende som sin nye forhandler i Odense.

Det er forhandlerkontraktens § 8, stk. 8, som finder anvendelse i sagen, og efter denne bestemmelse kan alene forhandlerens forsætlige, svigagtige fejlindberetninger medføre ophævelse. Reglen blev som forklaret af **Vidne 6** indført, fordi man vidste, at der ville blive begået fejl, og fordi SAGAI-systemet kan give anledning til fortolkningstvivl.

S A/S erkender at have fejlindberettet i 11 sager, hvor værkstedet er kommet til at montere og indberette reservedele indkøbt hos ScanAuto eller den lokale Peugeot-forhandler. Baggrunden herfor må antages at være, at reparationen først efterfølgende er blevet anmeldt som garantireparation. Ved vurderingen må der henses til, at alle monterede reservedele var originale PSA-reservedele, og at fejlindberetningerne angår et yderst begrænset beløb på ca. 12.000 kr., hvoraf kun 6.600 kr. er udgift til reservedele.

S A/S brug af kode 9999 i de 86 sager skete i overensstemmelse med SAGAI-manualen og de retningslinier og instrukser, **S A/S** i øvrigt havde fået fra Citroën. Der fandtes ikke arbejdskoder for alle arbejder. Således tog SAGAI-systemet ikke højde for, at forhandleren foretager reparation af en reservedel i stedet for udskiftning. Citroën kunne og burde have kontrolleret indberetningerne regelmæssigt og i givet fald have ændret i dem og have rettet henvendelse til **S A/S** med instruks om, hvordan indberetningspraksis i givet fald skulle ændres.

S A/S har ikke begået fejl ved indberetningen af dele af isolationsmætter, idet **S A/S** alene indberettede udgiften til den forbrugte del heraf. Det kan ikke lægges **S A/S** til last, at SAGAI-systemet ikke har kunnet håndtere sådanne tilfælde og selv har lavet beløbet om til hele ruller.

S A/S har ligeledes indberettet spændebånd korrekt, idet **S A/S** som foreskrevet har indberettet under anvendelse af Citroëns reservedelsnumre herfor. **S A/S** måtte ifølge Citroëns gennemfaktureringsaftale med **V A/S 1** være berettiget til at anvende reservedele herfra også i garantisager.

I overensstemmelse med **Vidne 3's** forklaring må det lægges til grund, at de manglende underskrifter fra kunderne på, at der var udskiftet reservedele, skyldtes, at **S A/S** har ladet kunderne afhente deres bil uden for normal åbningstid, hvilket er almindelig praksis.

Som følge af Citroëns uberettigede ophævelse af kontrakten har S A/S krav på erstatning for sit driftstab i to år efter ophævelsen, og dette må opgøres til 9,7 mio.kr., svarende til forskellen på S A/S resultat før skat i 2001 og S A/S efterfølgende underskud i 2002 og 2003.

Endvidere kræver S A/S erstatning for tab af goodwill, der efter statsautoriseret revisor Vidne 8's forklaring bør fastsættes til i hvert fald 5,3 mio. kr. S A/S har lidt et betydeligt tab af goodwill ved, at Citroën i orienteringsskrivelser til kunderne har insinueret, at S A/S skulle have foretaget sig noget retsstridigt. Tabet af goodwill og skaden på S A/S' almindelige omdømme forringede S A/S' muligheder for at drive den bestående virksomhed videre og medvirkede til, at han ikke kunne blive forhandler af et andet mærke.

Det beløb, som Citroën har deponeret, skal frigives til S A/S i overensstemmelse med betingelserne for deponeringen.

S A/S erkender at skyldte Citroën 17.407 kr. i forrentning af fakturaer for tilbageleverede biler. S A/S kan tillige anerkende Citroëns opgørelse af S A/S' gæld på 308.614,02 kr., men herfra skal trækkes S A/S' klargøringsudgifter på 220.664 kr. og tillægges 12.094,39 kr. som tilbagebetaling af for meget udbetalt i de 11 sager, hvor der var monteret reservedele købt hos ScanAuto eller Peugeot, og S A/S skal således betale 100.044,41 kr. med rente fra den 28. august 2003, hvor kravet blev fremsat i Citroëns svarskrift.

Citroëns advokat har gjort gældende, at Citroën ikke har ophævet kontrakten af kommercielle årsager. Retten kan ikke blot på baggrund af Vidne 3's forklaring lægge til grund, at ophævelsen er sket som følge af et personligt venskab mellem den nye forhandler i Odense og Citroëns salgsdirektør. Ophævelsen skete alene på baggrund af de alvorlige fejl, som blev konstateret under den foretagne revision, og ophævelsen skal i det hele bedømmes efter den generelle bestemmelse i kontraktens § 9, stk. 4, hvorefter Citroën kunne opsige kontrakten med øjeblikkelig virkning, hvis forhandleren svigtede sine væsentlige forpligtelser. Bestemmelsen i forhandlerkontraktens § 8, stk. 8, er således en særbestemmelse, der alene eksemplificerer hovedreglen i § 9, stk. 4, for så vidt angår indberetninger via SAGAI.

S A/S har erkendt i 11 tilfælde at have handlet i strid med forhandlerkontraktens § 8, stk. 6, ved at montere og indberette reservedele, som ikke var indkøbt hos Citroën, hvilket

udløste kreditering af et beløb svarende til prisen på en original reservedel med tillæg af en fortjeneste på 8,8 %.

Citroëns SAGAI-system er baseret på en høj grad af tillid til forhandlerne. S A/S har på afgørende måde brudt Citroëns tillid ved at anvende kode 9999 til at blive krediteret et højere beløb, end S A/S var berettiget til. Det er også et alvorligt tillidsbrud, at S A/S har ladet sig udbetale 18.986,88 kr. for 22 isolationsmåtter, når der i realiteten alene var brugt 2 . Som forklaret af Vidne 10 og Vidne 11 skulle disse have været indberettet som "øvrige udgifter".

Det er ligeledes en grov misligholdelse af forhandlerkontrakten, at S A/S har indberettet 1.136 spændbånd til 6,89 kr. stykket, som S A/S havde indkøbt hos V A/S 1 til 9 øre stykket. Det er uden betydning, at Citroën selv tager 6,89 kr. for de samme spændbånd.

S A/S erstatningsopgørelse kan ikke alene tage udgangspunkt i resultatet for 2001, men må tage udgangspunkt i gennemsnittet for de sidste 3 regnskabsår inden ophævelsen. Endvidere kan der kun kræves erstatning for den del af tabet, der vedrører tabet af S A/S' forhandlerret, da ophævelsen jo kun har bevirket, at S A/S ikke længere har kunnet sælge nye Citroën-biler, mens S A/S fortsat har kunnet sælge brugte biler og drive sit værksted. Endvidere har S A/S ikke iagttaget sin tabsbegrænsningspligt, idet S A/S har undladt at afskedige medarbejdere, og underskuddene i 2002 og 2003 kan således ikke bebrejdes Citroën. S A/S har ikke krav på erstatning for goodwill, idet dette ikke er hjemlet i forhandlerkontrakten, og idet forhandlerkontrakten kunne opsiges med 1-2 års varsel.

Da Citroëns ophævelse af forhandlerkontrakten med S A/S var berettiget, skal Citroën have medhold i sine selvstændige påstande, der bl.a. omfatter refusion af for meget udbetalte beløb, jf. fejllisten.

Sø- og Handelsrettens afgørelse

Efterprøvelsen af, om Citroëns ophævelse af forhandlerkontrakten var berettiget, må ske med udgangspunkt i det, som er angivet i skrivelsen af 18. marts 2002. Heri ophævede Citroën kontrakten i anledning af "den grove misligholdelse og under henvisning til kontraktens § 9", og beslutningen blev "især begrundet med henvisning til kontraktens § 8, stk. 6", hvorefter forhandleren alene må anvende reservedele leveret af Citroën i forbindelse med

garantiarbejde mv. Dette blev i skrivelsen uddybet med, at **S A/S** til dette brug havde anvendt reservedele, der ikke var leveret af Citroën, og efterfølgende havde indsendt reklamation på disse dele til Citroën, som om det drejede sig om dele købt hos Citroën.

Bestemmelsen i forhandlerkontraktens § 8, stk. 6, må antages at have til formål at sikre, dels at der kun anvendes reservedele til garantireparationer mv., som Citroën selv indestår for i forbindelse med fortsat garanti, dels at gøre disse reparationer billigere for Citroën ved, at Citroën selv får fortjenesten ved at levere disse dele.

S A/S har under sagen erkendt, at i alt 11 sager til en samlet værdi af 12.094,39 kr., heraf for reservedele ca. 6.600 kr., fejlagtigt er indberettet som garantireparationer, uanset at de anvendte reservedele ikke var indkøbt hos Citroën. Imidlertid må det lægges til grund, at de anvendte reservedele i 9 tilfælde var originale Citroën-reservedele, som var købt hos en parallelimportør, og i 2 tilfælde var i øvrigt fuldstændigt identiske reservedele indkøbt hos Peugeot, der ligesom Citroën hører til PSA-koncernen og i vidt omfang anvender de samme komponenter. Det lægges herefter til grund, at de anvendte reservedele var af samme kvalitet som Citroëns egne, og at den fejlagtige indberetning alene har bevirket, at udgiften til reservedelene er blevet lidt større for Citroën, end den ville have været, hvis Citroën selv havde leveret disse til **S A/S**, idet Citroën ikke selv fik nogen avance på de pågældende reservedele.

Efter det oplyste må det lægges til grund, at i hvert fald nogle af fejlindberetningerne forklares med, at kunden først efter reparationens udførelse har krævet udgiften hertil dækket under garantien. **S A/S** har endvidere indberettet de 9 tilfælde som sager om reservedelsgaranti, uanset at der var tale om reservedele, som ikke var dokumenteret købt hos Citroën. Indberetningen af disse 11 sager til en samlet værdi af 12.094,39 kr., hvoraf reservedelens værdi var ca. 6.600 kr., findes på denne baggrund at have indebåret en misligholdelse af forhandlerkontrakten. I betragtning af, at **S A/S** havde været forhandler for Citroën gennem 23 år, og at der ikke blev givet nogen forudgående advarsel eller indskærpelse, findes denne misligholdelse dog ikke at kunne begrunde ophævelse af kontrakten, også i betragtning af, at Citroën lod 3 ½ måned hengå fra kundskab om forholdene og indtil ophævelsen.

De øvrige fejl, der er nævnt i Citroëns skrivelse af 18. marts 2002, kan ikke i sig selv begrunde ophævelse, idet der intet grundlag er for at antage, at **S A/S** ledelse har haft det forsæt, som kræves efter kontraktens § 8, stk. 8. Retten finder ikke, at Citroën under sagen har

godtgjort, at **S A/S** har været uberettiget til at anvende kode 9999 til at indberette faktisk tidsforbrug i forbindelse med de angivne reparationer, idet det må lægges til grund, at Citroëns egne arbejdskoder kan givet anledning til nogen fortolkningstvivil, og idet Citroën løbende burde have fulgt op på alle indberetninger under kode 9999, jf. **Vidne 5's** **for**klaring. Endvidere finder retten det ved forklaringerne sandsynliggjort, at **S A/S'** indberetninger af forbrug af dele af isoleringsmætter ikke er sket med henblik på at opnå for store krediteringer, men at disse skyldes SAGAI-systemets egne ændringer af disse indberetninger. Endelig har retten ikke grundlag for at antage, at **S A/S** efter forhandlerkontrakten ikke skulle have ret til at få refunderet beløb svarende til Citroëns egne priser for smådele, som forhandlerne har indberettet til SAGAI-systemet under anvendelse af Citroën-reservedelsnumre, også i tilfælde, hvor de har købt disse dele hos **V A/S 1**, med hvem Citroën selv havde indgået gennemfaktureringsaftale. Retten har endelig ikke under sagen fået noget grundlag for at forkaste de faglige standpunkter, som **S A/S'** værkførere har indtaget med henblik på spørgsmålet om, hvorvidt enkeltreparationer var garantireparationer.

S A/S skal herefter have medhold i, at Citroëns ophævelse af forhandlerkontrakten var en uberettiget annulation, der berettiger **S A/S** til erstatning af positiv opfyldelsesinteresse.

Retten finder ikke, at **S A/S** har krav på erstatning for goodwill, da **S A/S** efter kontrakten kunne opsiges med to års varsel og med ét års varsel ved reorganisering af Citroëns forhandlernet.

Erstatningen for driftstab udmåles med udgangspunkt i det beløb, **S A/S** kunne have indtjent i en toårig periode, svarende til kontraktens almindelige opsigelsesvarsel og med udgangspunkt i den gennemsnitlige indtjening i de seneste 3 år forud for ophævelsen. **S A/S** måtte som følge af sin almindelige tabsbegrænsningspligt tilpasse sin virksomhed til de ændrede forhold. I hvert fald var det nødvendigt at skride til yderligere afskedigelser af personale efter et års tid, hvor det ikke var lykkedes at blive autoriseret forhandler af et andet bilmærke. Erstatningen for driftstab herefter efter et samlet skøn til 7,8 mio. kr.

Da retten giver **S A/S** medhold i, at ophævelsen af forhandlerkontrakten var uberettiget, frifindes **S A/S** for Citroëns selvstændige påstands 1. led om frigivelse af det deponerede beløb på 5.070.510 kr.

Da **S A/S** har taget bekræftende til genmæle over for Citroëns selvstændige påstands 2. led om betaling af 17.407,90 kr., tages denne påstand til følge.

S A/S har endvidere taget bekræftende til genmæle over for Citroëns selvstændige påstands 3. led for så vidt angår 100.044,41 kr., og Citroëns påstand tages for så vidt til følge med renter som anerkendt af **S A/S**. Beløbet indeholder tilbagebetaling fra **S A/S** af 12.094,39 kr. som **S A/S** har erkendt uberettiget at have fået krediteret i de 11 reklamationssager, hvor der ved reparationen var monteret en reservedel, som ikke var købt hos Citroën. Retten finder ikke, at Citroën har dokumenteret at have krav på tilbagebetaling af det yderligere under den selvstændige påstands 3. led krævede beløb på 86.859,47 kr., jf. ovenfor om de påberåbte fejl. Retten finder ikke grundlag for at tilkende Citroën en højere rente end den almindelige morarente efter rentelovens § 5, stk. 1, eller fra noget tidligere tidspunkt end datoen for kravets fremsættelse i svarskriftet.

Efter sagens udfald finder retten, at Citroën skal betale **S A/S** 500.000 kr. i sagsomkostninger, hvoraf 187.660 kr. udgøres af retsafgift, mens resten er til omkostninger til advokat.

THI KENDES FOR RET

Citroën Danmark A/S skal inden 14 dage til **S A/S** betale 7,8 mio. kr. med procesrente fra den 7. juli 2003.

S A/S frifindes for Citroën Danmark A/S' påstand om, at **S A/S** skal anerkende, at 5.070.510 kr., som Citroën Danmark A/S har deponeret, frigives til Citroën Danmark A/S.

S A/S skal inden samme frist til Citroën Danmark A/S betale 117.452,31 kr. med procesrente af 100.044,41 kr. fra den 28. august 2003.

Citroën Danmark A/S skal inden samme frist til **S A/S** betale 500.000 kr. i sagsomkostninger.

Søren Rathmann

Michael B. Elmer
(retsformand)

Willy Goldby

